

Dostál, Bořivoj

[Slaski, Jacek; Tabaczyński, Stanisław. Wczesnośredniowieczne skarby srebrne Wielkopolski: materiały]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1961, vol. 10, iss. E6, pp. 296-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109005>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

logickým námětem na plášti — podle Concheva je to výjev s řeckými heroi na Skyru, kde se skrýval Achilles. Stručně je pojednáno o technické stránce těchto zlatých nádob.

Autor podává zcela prostý popis nádob a jejich reliéfní výzdoby a tu a tam stručně poukazuje na některou analogii a vzájemně je srovnává. Velmi dobře dochovalé předměty jsou při své jemné modelaci cenné nejen svou hodnotou uměleckou, ale i materiální (váha zlata je přes 6 kg). Jsou to znamenitá díla řecké toreutiky, která jako celek tvoří jedinečný umělecký soubor. Podle stylových, epigrafických forem a podle starožitnických rysů a technických jednotlivostí datuje autor výtvary do 2. pol. 4. stol. př. n. l. Jako výrobní místo připouští Attiku, ale nevylučuje ani některou dílnu maloasijskou. 72 barevných fotozáběrů jednotlivých kusů, vzatých celkově i partiálně, přibližuje je čtenáři, který může tak na zobrazených detailech dobře sledovat jejich popis. Různé barevné tónování fotokopií má někde výhodu výraznější reprodukce detailů, ale barevný vzhled zlatého tónu materiálu skresluje. Nedosti zřetelně vyšel obr. 12 a 20, ale to byl možná úmysl fotografa, jemuž nešlo o ostrot jednotlivostí, ale spíše o měnivou koloristiku vzácného kovu. Odlišné barevné tóny reprodukcí vysvětluje Helga Reusch růzností osvětlení v době denní. Pro detaily by možná byla výhodnější fotografie černobílá.

Gabriel Hejzlar

Jerzy Slaski i Stanislaw Tabaczyński: Wczesnośredniowieczne skarby srebrne Wielkopolski. Materiały. Polskie badania archeologiczne 1. Warszawa—Wrocław 1959. 86 stran, 27 tab., 24 obr. v textu.

Ústav dějin hmotné kultury PAN připravuje pod vedením prof. T. Lewického pramennou edici raněstředověkých pokladů Polska. Jako první svazek této edice vyšla práce tragicky zesnulého J. Slaského a S. Tabaczyńskiego, z nichž poslední je znám svými úvahami o hospodářském a společenském významu raněstředověkých pokladů sekaného stříbra (*Z badań nad wczesnośredniowiecznymi skarbami srebrnymi Polski, 1958*).

V stručném úvodu je podána definice pokladu, poukázáno na problematičnost tohoto historického pramene, objasněn cíl práce, kterým je sebrání všech známých pokladů a ojedinelých mincí od 9. do pol. 12. st. z území Velkopolska. Dále se tu hodnotí jednotlivé druhy pramenů (musejní sbírky a archivy, publikace, korespondence) a jsou vysvětleny jednotlivé body popisu. Vlastní soupis pokladů je podán v abecedním pořádku podle lokalit. Hlavní důraz je v něm kladen na náleзовé okolnosti, výčet jednotlivých druhů mincí a literaturu. Chybí podrobnější vyjmenování jednotlivých druhů šperků; tento nedostatek v textové části je nahrazen čtyřmi příloženými přehlednými tabulkami, v nichž jsou uvedeny typy nalezených šperků. Práce je doplněna seznamem nejdůležitější literatury, čtyřmi mapami a 27 fotografickými tabulkami kromě 24 kreslených nebo fotografických obrázků v textu, na nichž je zobrazena podstatná část materiálu. Všechny poklady sekaného stříbra, kterých sebrali autoři na území Velkopolsky 153 (kromě 22 nalezišť ojedinelých mincí), jsou rozděleny do tří chronologických skupin: A (9. st. — 970) — 15 pokladů, B (970—1070) — 87 pokladů, C (1070—1150) — 11 pokladů; 42 pokladů je nezařazeno. Velmi cenný srovnávací materiál nám poskytuje skupina A, v níž některé typy ozdob navazují tvarově i časově na šperk velkomoravský, který známe z moravských a slovenských pohřebišť 9.—10. stol.

Bořivoj Dostál

Rudolf Egger, Das Labarum, die Kaiserstandarte der Spätantike. Österreichische Akademie der Wissenschaften, philosophisch-historische Klasse. Sitzungsberichte, 234. Band, 1. Abhandlung, Wien 1960. Stran 26.

Obsahem této drobné studie je vysvětlení původu a významu praporu zvaného labarum, což není v odborné literatuře pokus prvý. Egger však s názory starších badatelů skoro vůbec nepolemizuje, nýbrž omezuje se namnoze jen na interpretaci pramenů. Přitom přirozeným způsobem